

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΣΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ: ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

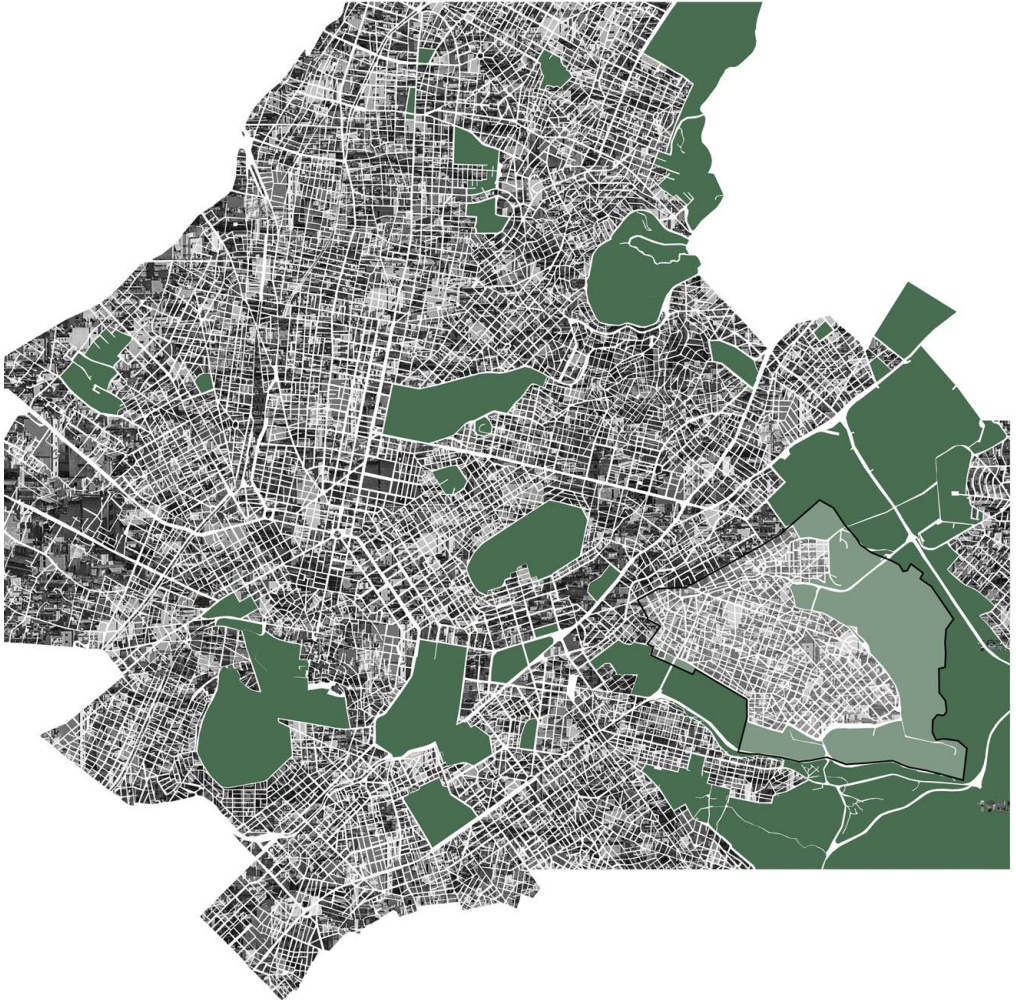
Υπατία-Αριστέα-Στεφανία Λέκκα
Απρίλιος 2015
υπ. καθηγήτης: Τ.Παπαϊωάννου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Προβληματισμοί/Θέμα/Στόχος _σελ. 04
2. Επιλογή περιοχής και οικοδομικού τετραγώνου _σελ. 07
 3. Αρχές επέμβασης _σελ. 13
 4. Τελικά σχέδια _σελ. 17
5. Φωτογραφίες μακετών _σελ. 26

1. Προβληματισμοί/Θέμα/Στόχος

Η Αθήνα , όπως και κάθε άλλη μεγάλη πόλη της Ελλάδας, οργανώνεται σε οικοδομικά τετράγωνα.

Με την διάλεξή μου, ένα χρόνο πριν, προσπάθησα να κατανοήσω την επικράτηση του μοντέλου κατοίκησης που ονομάζουμε εμπορική πολυκατοικία, αλλά και να βρω τρόπους παραδείγματα επεμβάσεων που βελτίωσαν άμεσα τη ζωή των κατοίκων στην πόλη. Τα παραδείγματα αυτά βρίσκονται τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, όμως η Αθήνα είναι μία ξεχωριστή περίπτωση.

Η οικοδόμηση της Αθήνας χαρακτηρίζεται από τη μικρή κατακερματισμένη ιδιοκτησία. Τόσο σήμερα, με την μεγάλη διαίρεση των πολυκατοικιών σε ιδιόκτητα διαμερίσματα, όσο και παλαιότερα με την διαίρεση της γης σε μικρά οικοπέδα. Ο κατακερματισμός αυτός, κάνει και την Αθήνα μια ξεχωριστή περίπτωση πόλης η οποία δεν θα μπορούσε να συγκριθεί αλλά και να ακολουθήσει βήματα αστικής ανάπτυξης, όμοια με αυτά μεγάλων πόλεων της Ευρώπης. Τα οικοδομικά της τετράγωνα δεν διαμορφώνονται με ενιαία μορφή αφήνοντας οργανωμένες

επιφάνειες ανοιχτές και πράσινες, αλλά ο κατακερματισμός αυτός και η διαφοροποίηση, κυριαρχούν.

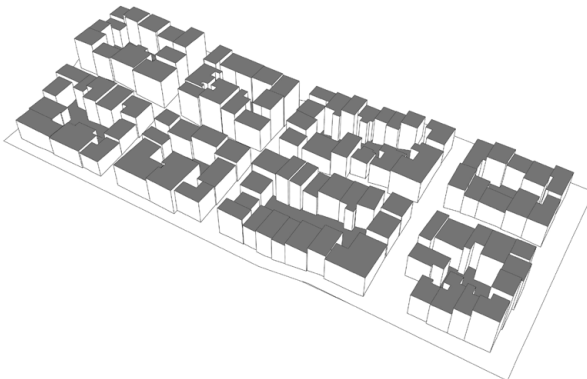
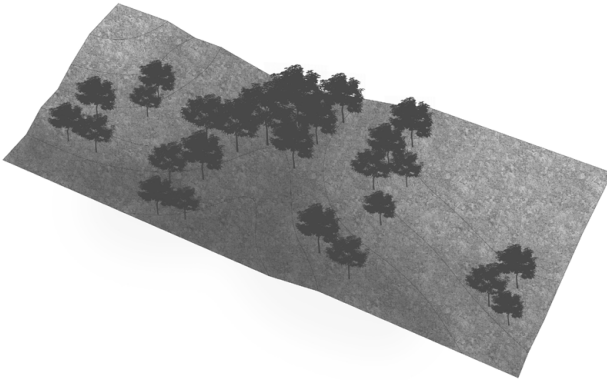
Έτσι, παρά το ότι στην Αθήνα οι χρήσεις σε αυτήν έχουν οργανωθεί με έναν αρκετά επιτυχημένο άναρχο και ζωντανό τρόπο, δεν έχει δοθεί η αντίστοιχη μέριμνα για την εκτόνωση της καθημερινής αυτής ζωής σε ανοιχτούς, υπαίθριους, πράσινους χώρους.

Από την δημιουργία του πρώτου ΓΟΚ το 1929, που το ποσοστό κάλυψης των πολυκατοικιών έφτανε και το 90%, μέχρι και σήμερα, όπου τα ελάχιστα πάρκα και πράσινοι χώροι που βρίσκονται στην έκταση της πόλης, έχουν ελάχιστη σχέση με την καθημερινή ζωή των κατοίκων.

Τελικά, σήμερα η κίνηση και η ζωή των κατοίκων περιορίζεται στο πυκνό οργανωμένο περιβάλλον και η δυνατότητα των κατοίκων για εκτόνωση σε ανοιχτούς, πράσινους χώρους, απαξιώνεται.

Σε μια πυκνοδομημένη πόλη όπως η Αθήνα, φαίνεται πως ο μοναδικός τρόπος αναβάθμισης είναι η επέμβαση και ο επαναπροσδιορισμός του υφιστάμενου δυναμικού. Έτσι λοιπόν πρέπει να στρέψουμε το βλέμμα μας στους ανοιχτούς χώρους που προσφέρονται στην πόλη και να δημιουργήσουμε σε αυτούς σημεία πράσινα, χαλάρωσης, δράσης και παιχνιδιού.

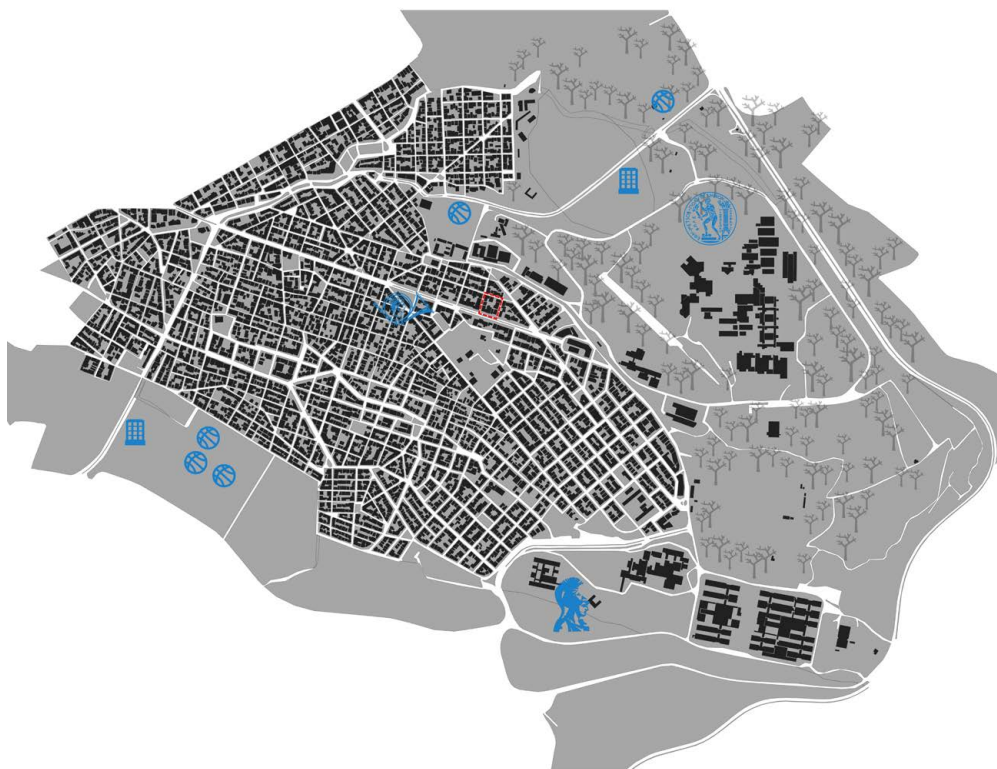
Προβάλλοντας λοιπόν, τον πρώην υπαίθριο ανοιχτό χώρο πάνω στον πυκνό ιστό υποδεικνύονται τα δώματα και οι ακάλυπτοι, ως το μεγαλύτερο δυναμικό το οποίο έχει την έκταση και τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί από τους κατοίκους για την εκτόνωσή τους. Στόχος της διπλωματικής αυτής είναι η επανασχεδιασμό των χώρων αυτών αλλά και διαμόρφωσή τους έτσι ώστε να συνδέονται και πάλι με τη ζωή των κατοίκων.

2. Επιλογή περιοχής και οικοδομικού τετραγώνου

Η διαμόρφωση του φαινομένου της εμπορικής πολυκατοικίας, γεννήθηκε στην Αθήνα και εδώ πήρε τις μεγαλύτερες διαστάσεις του, λειτουργώντας ως πρότυπο για την μετέπειτα οικοδόμηση των υπόλοιπων πόλεων της Ελλάδας. Η επανεξέταση του μοντέλου αυτού λοιπόν δεν θα μπορούσε παρά να ξεκινήσει από την περιοχή των Αθηνών και πιο συγκεκριμένα στο κέντρο της Αθήνας, όπου βρίσκονται οι Δήμοι αυτοί που προσεγγίζουν καλύτερα τα ζητούμενα στην επιλογή τετραγώνου, τόσο σε επίπεδο πυκνότητας αλλά και οικοδομικής μορφής.

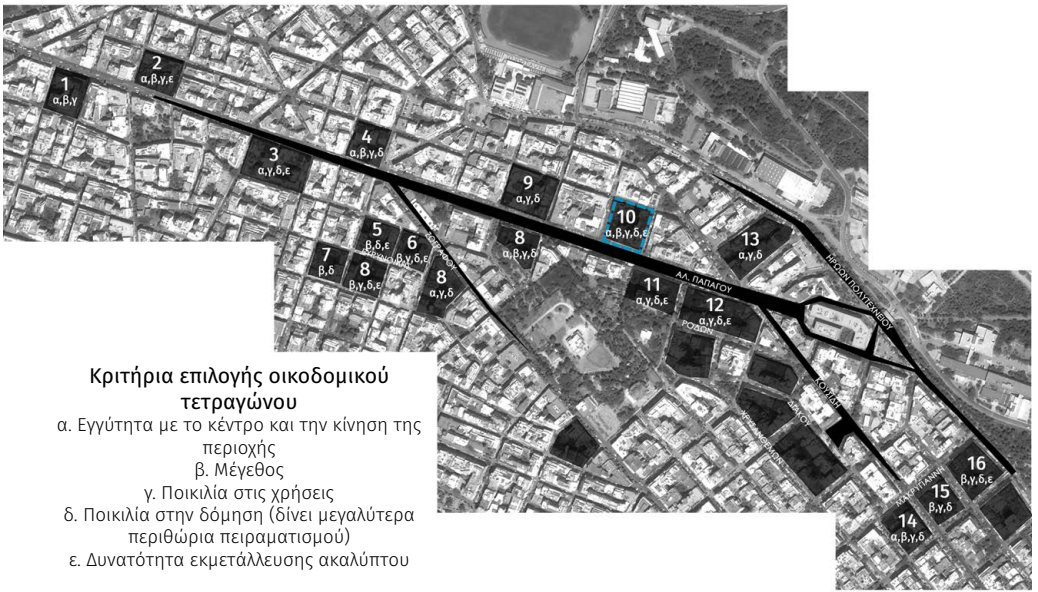
Επέλεξα το δήμο Ζωγράφου καθώς είναι μία περιοχή στην οποία κυριαρχεί η πολυκατοικία και έχει όλα τα χαρακτηριστικά του αστικού κέντρου στο οποίο η καθημερινή ζωή των κατοίκων εξελίσσεται στον πυκνό αστικό ιστό, παρά την ύπαρξη ανοιχτών πράσινων χώρων αλλά και εγκαταστάσεων πολιτισμού, περιφερειακά. Αυτό που κάνει όμως την περιοχή αυτή να ξεχωρίζει είναι η μεγάλη συγκέντρωση νεότερων σε ηλικία ατόμων, φοιτητών κατά κύριο λόγο. Έτσι, μία επέμβαση στην περιοχή αυτή θα προκαλούσε τόσο το ενδιαφέρον των κατοίκων και των οικογενειών (για τους οποίους οι οργανωμένες αστικές παρεμβάσεις αφορούν μόνο το κέντρο της πόλης) όσο και των εκατοντάδων φοιτητών οι νέων ανθρώπων που ζουν ή επισκέπτονται την περιοχή αυτή.

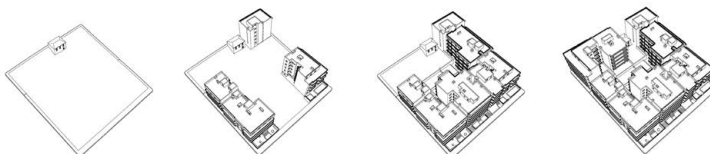
Καθώς πρόκειται για μία πειραματική επέμβαση, είναι πολύ σημαντικό να προκληθεί το ενδιαφέρον από όσο το δυνατόν περισσότερους κατοίκους και περαστικούς, οι οποίοι θα δουν πως μία οργανωμένη επέμβαση μπορεί να μεταμορφώσει τη ζωή αλλά και την εικόνα της πόλης, σε μεγάλο βαθμό.

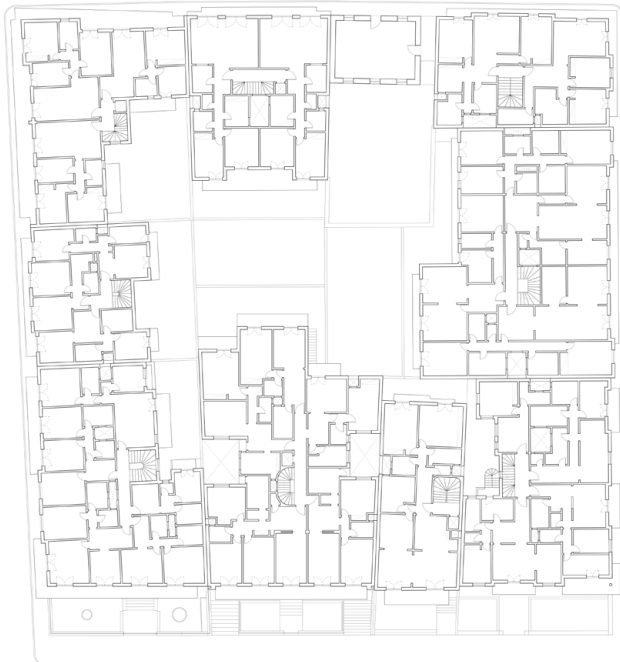
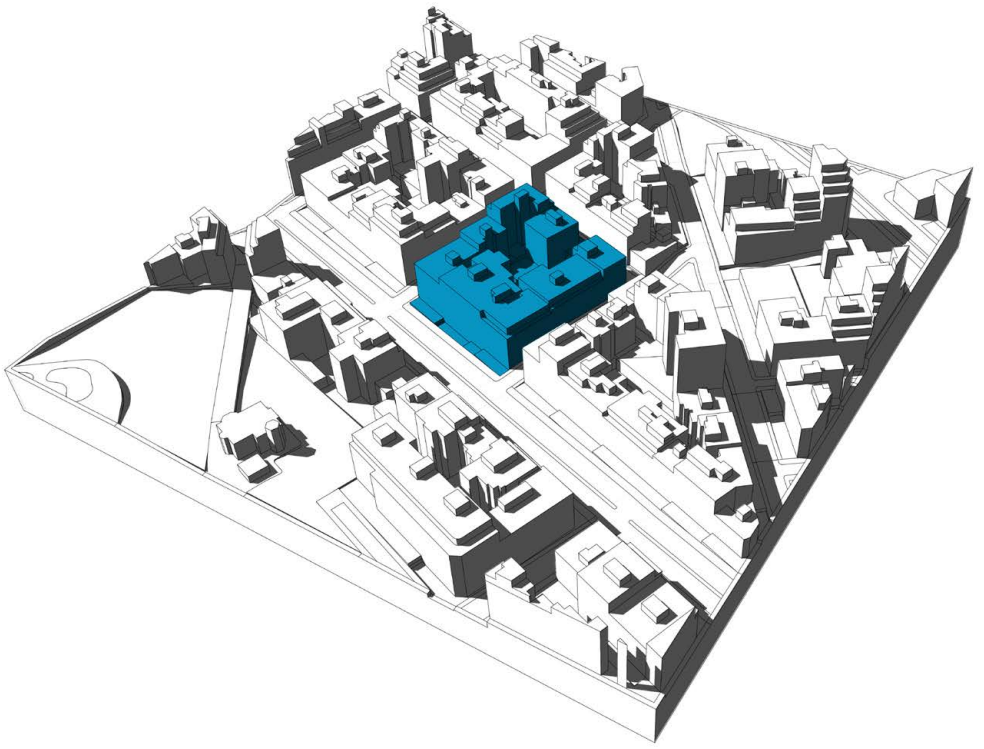
Γι αυτό το λόγο στόχος ήταν να επιλεγθεί ένα οικοδομικό τετράγωνο το οποίο βρίσκεται σε άμεση σχέση με τη κίνηση και το κέντρο της περιοχής. Στην περιοχή του Ζωγράφου, δύο είναι οι βασικοί οδικοί άξονες που τη διατρέχουν. Η οδός Ούλφφ Πάλμε και η Στρατάρχου Παπάγου. Και στους δύο αυτούς δρόμους, οι χρήσεις είναι κατά βάση εμπορικές και αναψυχής. Σε αντίθεση όμως με την Ούλφφ Πάλμε, στην Παπάγου το πλάτος του δρόμου αλλά και η ύπαρξη μικρών πλατειών και κέντρων τη καθιστά πιο κατάλληλη για την κίνηση και στάση των περαστικών και κατοίκων.

Κριτήρια επιλογής οικοδομικού τετραγώνου

- α. Εγγύτητα με το κέντρο και την κίνηση της περιοχής
- β. Μέγεθος
- γ. Ποικιλία στις χρήσεις
- δ. Ποικιλία στην δόμηση (δίνει μεγαλύτερα περιθώρια πειραματισμού)
- ε. Δυνατότητα εκμετάλλευσης ακαλύπτου

Όψη από οδ. Ι.Θεολόγου

Όψη από οδ. Αντιφάνους

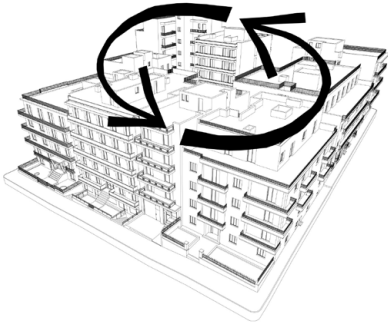
Όψη από οδ. Αλ. Παπάγου

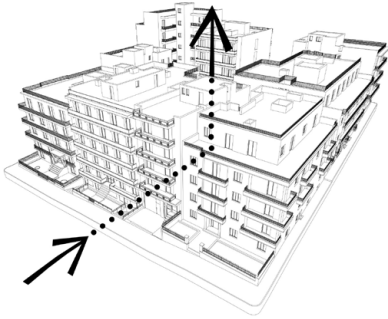
Όψη από οδ. Ιωχ. Σισμανή

3. Αρχές επέμβασης

Δημιουργία συνεχόμενης κίνησης που ενώνει τις πολυκατοικίες μεταξύ τους καθώς και τα δώματα με τους ακάλυπτους. Η δυνατότητα αυτή προσπέλασης κάθε κοινόχρηστου υπαίθριου χώρου δημιουργεί μία νέα αίσθηση ελευθερίας στην κίνηση των κατοίκων εντός του οικοδομικού τετραγώνου.

Παρότι η πρόταση αυτή απευθύνεται κατ' αρχάς στους ίδιους τους κατοίκους, σημαντική είναι και η δυνατότητα προσπέλασης της από το κοινό, ώστε να γνωρίσουν τον χώρο και να εκμεταλλευτούν στο έπακρο τις δυνατότητές του. Έτσι είναι σημαντική και η δημιουργία μίας άμεσης και ελεγχόμενης σύνδεσης των κατασκευών του οικοδομικού τετραγώνου με τους ανθρώπους και την κίνηση της περιοχής.

Η επέμβαση αυτή αποτελεί επιπλέον ένα πείραμα για την βιοκλιματική αναβάθμιση του οικοδομικού τετραγώνου, χρησιμοποιώντας όσο το δυνατόν πιο φυσικά μέσα (όπως η δημιουργία φυτεμένων δωματίων και προϋποθέσεων ανάπτυξης φυλλοβόλων φυτών). Παράλληλα, οι εργασίες για τη βιοκλιματική αυτή βελτίωση θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από ευρωπαϊκά και κοινοτικά προγράμματα, προβάλλοντας ένα νέο πρότυπο αναβάθμισης του αστικού χώρου.

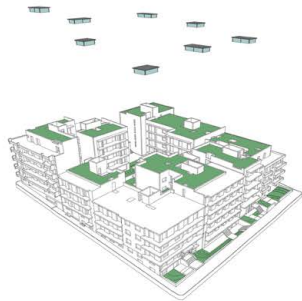
υφιστάμενη κατάσταση

διαμόρφωση πράσινων χώρων

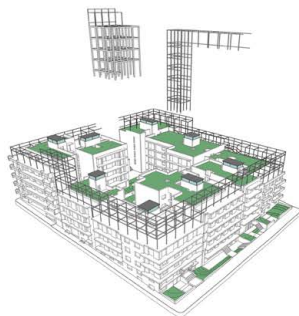
επέμβαση στις απολήξεις των κλιμακοστασίων

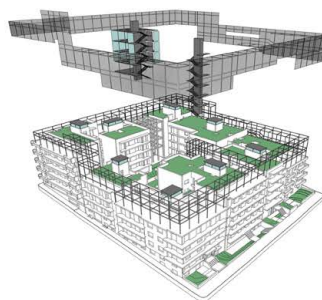
μεταλλικός σκελετός
(δημιουργία ενιαίου μετώπου και κίνησης)

συμπλήρωση κινήσεων και
προσθήκη κτιρίου γραφείων

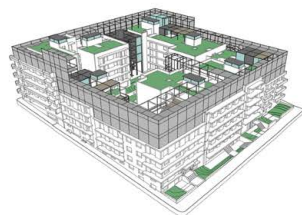
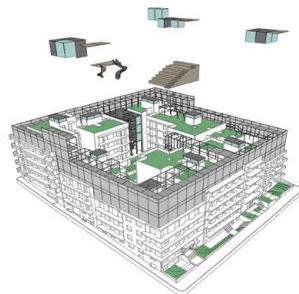
τοποθέτηση πλέγματος και
κλιμακοστασίων

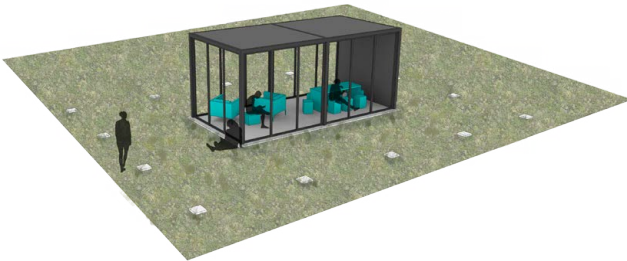
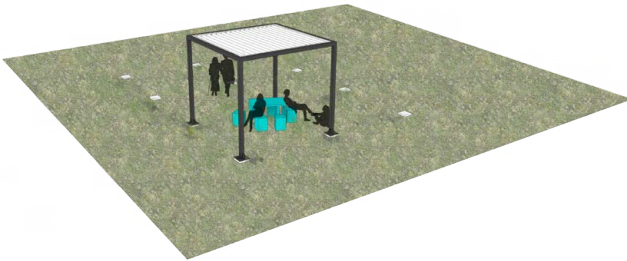
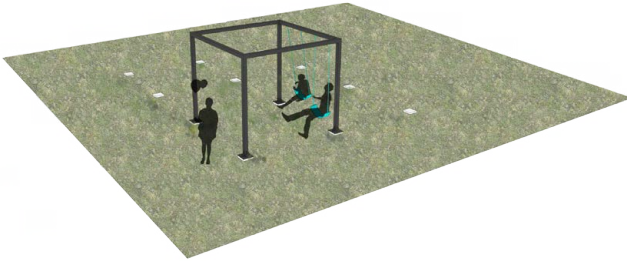
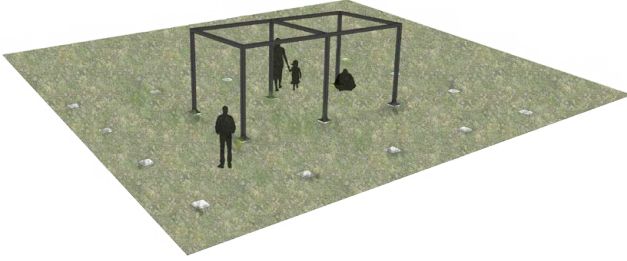
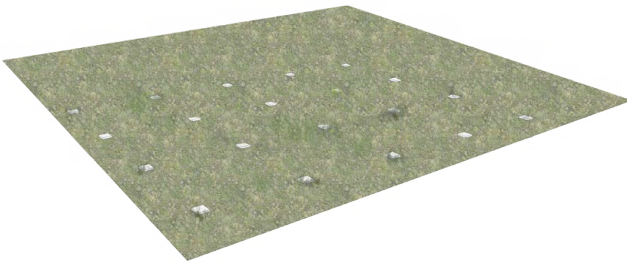

επέκταση του σκελετού προς το
εσωτερικό του ΟΤ

τοποθέτηση πληρώσεων και
εξοπλισμού

Η δυνατότητα μεταβολής του σχεδιασμένου συστήματος είναι ένα σημαντικό στοιχείο, το οποίο θα επιτρέψει και τη βιωσιμότητα του επανασχεδιασμένου χώρου. Έτσι, στα τμήματα που τοποθετείται το φυτεμένο δώμα, κατασκευάζονται βάσεις από σκυρόδεμα δίνοντας τη δυνατότητα επέκτασης της μεταλλικής κατασκευής. Οι βάσεις αυτές μπορούν είτε να καλυφθούν από χώμα είτε να λειτουργήσουν ως σταθερά σημεία τοποθέτησης του επιπλέον σκελετού.

4. Τελικά σχέδια

Κατόψεις

K1

K2

K3

10

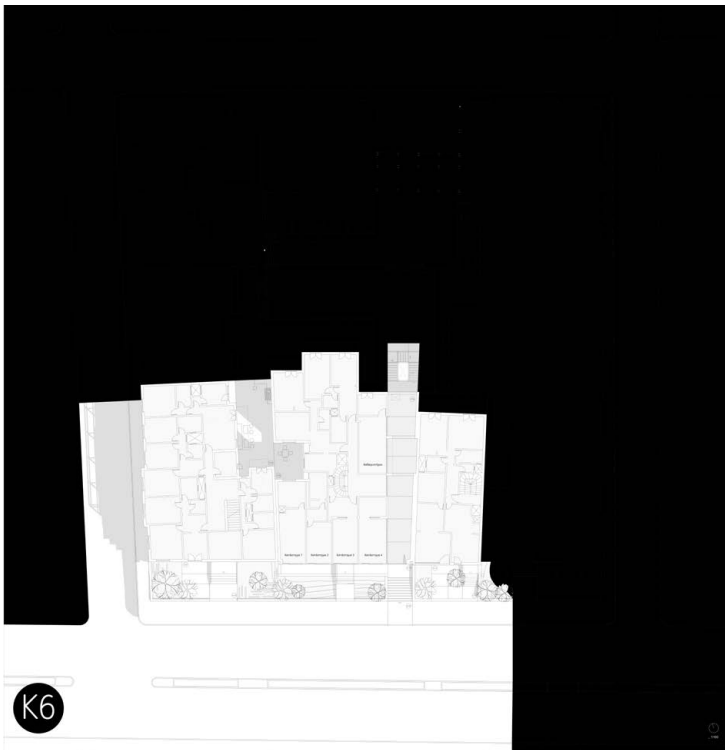
K4

10

K5

IC

K6

IC

Ύψεις

01

Όψη από οδό Α. Παύλου, 1/100

02

Όψη από οδό Αριστοτέλους, 1/100

03

Όψη από νότιο-ανατολικά, 1/100

04

Όψη από νότιο-δυτικά, 1/100

Τομές

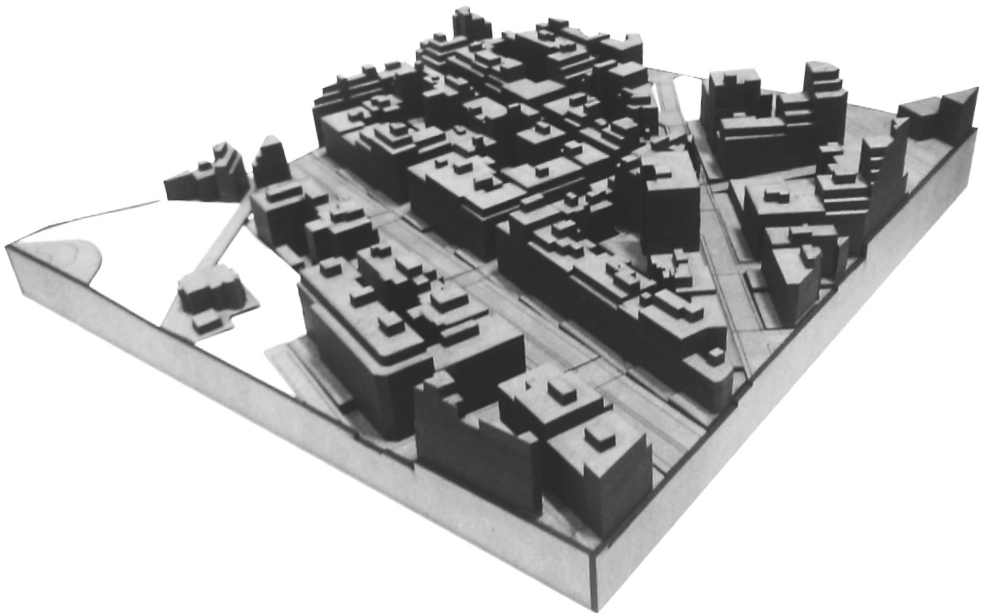
T3

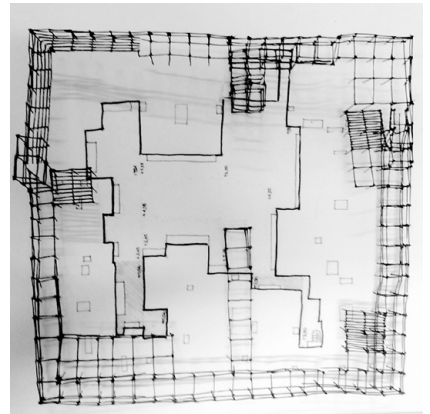
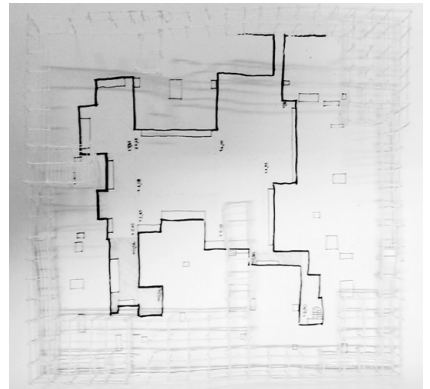
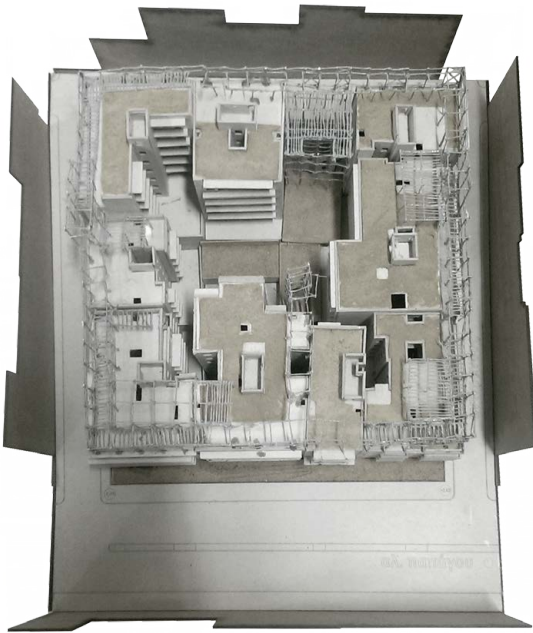

T4

5. Μακέτες παρουσίασης

Ευχαριστώ πολύ τον υπεύθυνο
καθηγητή μου, Τ.Παπαϊωάννου και
τους συμφοιτητές μου για όλη τη
βοήθεια και υποστήριξή τους!

